

Pewne zastrzeżenia można zgłosić odnośnie tytułu pracy, który wydaje się mylący w stosunku do jej treści. Zapowiada on tematykę dotyczącą raczej XIII, a właściwie XIV wieku. Brakuje także wyraźnego wyodrębnienia specyfiki „społeczno-ustrojowej odrębności Polski”.

Omawiana książka to pozytywny przykład stosowania metody badania i osiągania wyników, pozwalających na nowo sformułować model ustroju państwa polskiego od X do XIII wieku. Niewątpliwą zaletę tej publikacji stanowi połączona analiza stosunków polskich i niemieckich, przy uwzględnieniu szerokiego tła historycznego. Praca odznacza się również bogatą i aktualną bibliografią, obejmującą także szeroką literaturę zachodnią do poruszanego tematu. Osiągnięte wyniki mają dwojaki charakter. Z jednej strony czytelnik otrzymuje do ręki zestaw interesujących, choć momentami dyskusyjnych interpretacji i proponowanych rozwiązań, a z drugiej – szeroki obraz zachodzących przemian w Europie środkowej od X do XIV wieku.

¹A. G i e y s z t o r, *Kasztelanowie flandryjscy i polscy. Zagadnienie porównawcze*, (w:) *Studia Historyczne. Księga Jubileuszowa Stanisława Arnolda*, Warszawa 1965, s.97-107; tenże, *Urząd wojewódziński we wczesnych państwach słowiańskich w IX-XI w.*, (w:) *Archeologia Polska*, t.16:1971, s.317-324.

Agnieszka Teterycz

PAP Słupsk

* * *

Andrzej Marek W y r w a, *Opactwa cysterskie na Pomorzu. Zarys dziejów i kultury, Patria Polonorum Księgarnia Św. Wojciecha Poznań 1999, ss. 184, ilustr.*

Praca składa się ze wstępu, trzech rozdziałów, wyboru bibliografii, słowniczka ważniejszych terminów występujących w rozprawie oraz streszczenia w języku niemieckim. We wstępie autor podkreśla, że zakon cysterski przez całe średniowiecze był jedną z pierwszych instytucji łączącą bardzo zróżnicowaną Europę. Cystersi, zwani „szarymi mnichami”, zostawili po sobie wielkie dziedzictwo duchowe, artystyczne i materialne, dlatego Rada Europy, działająca przy UNESCO, w 1990 roku podjęła decyzję o wytyczeniu szlaku turystycznego drogami cystersów. Projekt ten realizowany jest w ramach międzynarodowego programu „Europejskich dróg kultu-